

lyj' dí ni'ni
Santiágú'

1

¹Ikúún ñajun' Santiágú', bu na'ni
ñajuun' Anulú Mekuíí jmaā Xābu
Nikij Jesukrístó.

Narajxáan'la bu ñajuanla mbá
gūwā' ijma kutunguiin xābu Israél,
bu njujídí-rá'áan' mbá xúguíí'
numbaa'.

Gajmá dí na'kə náa inúú xābu numbaa'

²Angujin', ndóo kuwaa
nanújngala mba'a enii gajmá, gí'maa
dí makuwaala gagi. ³Numuu dí
nduyāā-má dí ndóo na'ngala
nanújngala gajmá, na'ni dí itáan
muguajun xā' náa nunimbala kuyāā
Anulú Mekuíí. ⁴Ikaa dí mbájku xā'
kuajun gá'ni dí ma'ni mbá káxj
jmbiáan', xú'kuj-má jndu nimbá dí
ka'yoo manindxala, maxá'yála.

⁵Mú dí mbáa dí ikáan'la sé'ngoo
gándxalú-mina' míjián' dí ma'ni,
gandó'oo Anulú Mekuíí. Numuu dí
ikaa ségiáwan dí najxnúú mbá
xúguíin' xābu, xú'kuj-má jndu
nimbáa séngaxíyāā e'ni. ⁶Muú bu
nando'oo Anulú, gí'maa dí mandā'ā

jmaā mbá kañii' ajkiyūn, xá'ni dí
ajma ajkiyūn. Numuu dí bu na'ni
ajma ajkiyūn, nandoo gá'ni xóo mbá
iya' dí nambújxyū náa lamáa, dí gij
ñú'úún ejka kaguyū gĩñáá'. ⁷Xābu bu
xú'kuj e'ni, xákumuyū dí makánáá
táan dí nandā'ā náa Anulú Mekuíí,
⁸numuu dí xābu bu ajma ajkiyūn,
nángí-e'ni ri'kuu mbá xúguíí' dí
na'ni.

Xābu ngíní gajmiúú xābu bu guá'dáá

⁹Dxájulú bu ngínáa, gí'maa dí
ma'dxuu, numuu pú gí'doo numuu
náa inuu Anulú. ¹⁰Xóo-má xābu bu
gí'doo rá, gí'maa dí ma'dxuu ndóo
dí Anulú nakruíguíi mbayíí'. Numuu
xābu bu'kuj magí'nuu xóo nagí'nuu
ri'í dí ríga náa xanáa. ¹¹Numuu dí
ndóo na'kə jka', pú mijka e'ni, a'kuj
nojndoo' iná, mangaa-má nā'ngutígú
ri'yūu, xú'kuj-má nánguá misaan'
kujmaa. Ikaa-má xú'kuj ka'nii
mambá-rigāā mbá xúguíí' dí gí'doo,
xābu bu gí'doo.

Gagi xtāā bu sé'nguyūn gúnj-rájáa'

¹²Pú gagi xtāā xābu bu na'ngoo
dí ségumā-rájáa' jmaā dí xkawj'.
Numuu ndóo ma'ngoo manó'ngoo
gajmá rú'kuj, a'kuj mbayāā numuu
dí majxtāā mbá kámuu, xóo-má dí

Anulú nikuda-mina' majxnúú by nandúún kuyáá. ¹³Ndóo dí mbáa ñaguma-rájáa' ma'ni dí xkawí', ma'xáltí dí Anulú e'ni-rájáa'. Numuu dí Anulú sé'kə edxuy ma'ni dí xkawí', mangaa-má nimbáa sé'ni-rájáa' dí ma'ni rú'kuj. ¹⁴Numuu dí mámbáa xəby ñaguma-rájáa' jmaə ndóo na'sngóo əjkiyūn dí ma'ni dí nandoo xuyuu'. ¹⁵Ndóo dí xəby ni'sngóo-má əjkiyūn ma'ni dí nandoo xuyuu', ikaa rú'kuj na'ni dí ma'ni a'ká. A'kuj ndóo dí nigajaə-má a'ká rá, ikaa rú'kuj najkə kayáa xəby náa ma'kañúu mbá kámuu.

¹⁶Anguḡn', by pú nando' kañuy, ma'xángawáan' lála. ¹⁷Mbá xúguí' dí míjián' dí ríga náa ikáán', ikaa rú'kuj nijxnúlú Anulú Mekuí', by ni'ni-kumii sé'guəan. Ikaa by nimbá-mí'sú sé'ri'kuy dí ñajuun', xú'kuj-má dí na'ni. ¹⁸Jmaə numuu dí xú'kuj nindoo ikaa Anulú, ikaa jngóo ni'ni dí ma'guma-nuxiáán' jmaə majiyūn' ajngóo dí gajkuun, mu dí mandoo ma'indxulú əjjiḡn by guə'nii ñajunlú.

Gy'ni-mbáníí ajngóo Anulú dí ny'dxawíín

¹⁹Ikaa jngóo, ənguḡn' by pú nando' kañuy, gamá'áan əjkiānla

rígi: mbá xúgiáan'la gí'maa dí mu'gí' míjián' edxəla dí mudxawíín dí najui'tála, xú'kuj-má mañuu wáa gá'ni dí mutə, jmaə dí mukí'náa'. ²⁰Numuu dí xəby by naki'náa, sé'ni dí míjián' xóo-má nandoo Anulú. ²¹Ikaa jngóo, guḡni'ñáá' ruḡni mbá xúguí' dí ramíjián' jmaə dí xkawí', numuu pú ríga wéñúu', mu dí mandoo ma'ni babáan' dí mudrígú ajngóo Anulú dí nijui'du-má náa ikáan'la. Numuu dí ajngóo Anulú rú'kuj gí'doo siekiḡ dí ma'ni-káwáan'la.

²²Muyú rə'káa ndóo dí mudxawíínla ajngóo Anulú, dí gí'maa dí muḡni-mbáníí dí na'tí. Mú dí kaá' ny'dxawíín, xú'kuj-má sé'ni-mbánííla, rú'kuj nandoo gáltí dí ruḡni ndúwa-mijnála-má ikáan'.

²³Numuu dí xəby by ndóo na'dxawuun ajngóo Anulú, xú'kuj-má sé'ni-mbánúu, ikaa ka'nii xóo mbáa xəby by nda'yoo inuu náa niwan' (xú'kuj-má sé'ni-ka'yuy), ²⁴ndóo nímbóo ndi'yoo inuu, mbá nachə nambumuu ká'nii jnii ndóo nagájnuu najkə. ²⁵Muyú by sémbumuu dí na'dxawuun, pú gagi gájxtáa dí xú'kuj e'ni xəby by'kuj. Numuu dí

nda'yoo míjián' ajngóo Anulú dí pú míjián', dí na'ni dí məkávín xəbu, mangaa-má mbájku xə' wíjǐ dí na'ni-mbánúu dí naltí ikí.

²⁶Mú dí mbáa nəkumuyú dí pú míjián' xtáa jmaə Anulú, mú dí séñawuyun dí naltí xá, ə'kuǐ dí na'ni nduwa-mina'-má ikaá, numuu dí nənguá gí'doo numuu dí xú'kuǐ e'ni.
²⁷Bu pú gajkuun dí míjián' xtáa jmaə Anulú ñajuun' bǐgǐ: bu nambáñúú ejín-wá'a gajmiúú gu'ú-xuá'a ndóo kuwǐn ndañúy', xú'kuǐ-má nəñawun-míná' dí məxá'ni dí xkawǐ' dí nunǐ xəbu náa numbaa' rǐgǐ.

2

Xúra'wín xəbu bu muñuyú dí míjián'

¹Anguǐn', bu nunǐmbala kuyəə Anulú Jesukrístó, bu gí'doo xúguí' siekǐj, rəgí'maa dí mura'wín xəbu bu muñuyú dí míjián'.

²Gundxə'wuy-míjnalá dí náa nəgǐmbáan' nəto'oo mbáa xəbu bu gídá' mbá əjuən' dijndi mujmuy' náa ñawúun', mangaa-má pú misaan' xtíin kúwúyún'. Xú'kuǐ-má nəto'oo mangaa mbáa xəbu ngínáa bu kúwúyún' xtíin dí pú wayuu.

³Xú'kuǐ-má gundxə'wuy-míjnalá dí xəbu bu misaan' xtíñúu, míjián' ətəən:

<<Ara'ún náa míjián' gǐj ikáán,>>

xóo-má xəbu ngínáa nutaən:

<<Axiajún-má ə'kuǐ ikáán, u ara'ún mbayí' bu'.>> ⁴Lá rə'káa nura'wín

xəbu dí sikuíin ətəuyú dí míjián' rá.

Xú'kuǐ-má nanindxəla jndu xóo xəbu ñajun' bu sénǐ-mbání' xóo pú gí'maa xú'kuǐ rá.

⁵Anguǐn', bu pú nando' kañuyú, gundxawíin rǐgǐ: Anulú Mekuí' nira'wín xəbu bu ngíní' náa numbaa' rǐgǐ, mu dí mənindxuyún xəbu bu pú mbá kañii' wíjǐ əjkiyún náa Jesús, xú'kuǐ-má mɯdrǐgúyú dí naltá-ñajuun' Anulú, dí nikuda-mina'-má majxnúú bu nandúún kuyáá. ⁶Xóo-má ikáan'la rá, séyə-majkúún bu ngíní'. Lá rə'kíin xəbu bu pú guá'dáa nunǐ ngínáa'la, xú'kuǐ-má nagúún kudəən' náa inúú xəbu ñajun' rá.

⁷Lá rə'kíin-má xəbu bu'kuǐ bu nuti xkawǐ' mbi'yuu Krístó bu naltá-ñájuanla rá.

⁸Pú míjián' ətəla, mú dí gajkuun dí nunǐ-mbání' xtəngoo dí pú ıtəən gí'doo numuu, xóo-má naltí náa ajngóo Anulú: <<Gə'ndaa' xtayáa jndu sáa-má xəbǐj, xóo-má nandaa' xtaya-mina'-má ikáán.>> ⁹Mú dí ikáan'la nura'wín xəbu bu nuñuyú dí

míjián', a'ká-má ɛ̃ɲila, numuu
 séni-mbáníí xtángoo rú'kuji. ¹⁰Numuu
 jndu sáa bu na'ni-mbánúu mbá
 xúguíí' xtángoo drígóo Anulú, mú dí
 mbóó dí tá'ni-mbánúu xá, ikaa rú'kuji
 na'ni dí gí'maa a'ká jmãa numuu
 mbá xúguíí' xtángoo. ¹¹Numuu dí
 ikaa-má Anulú bu ni'tí: <<Xánú' jmãa
 imbãa x̃abu, u imbãa a'gu,>>
 ikaa-má ni'tí: <<Xátaxíyáa x̃abu.>>
 Mú dí sénú' jmãa imbãa x̃abu u
 imbãa a'gu, muú nataxíyáa x̃abu rá,
 ikaa rú'kuji na'ni dí gí'máá a'ká náa
 xtángoo drígóo Anulú.

¹²Ikaa jngóo, gakuwaala xóo pú
 gí'maa, xóo-má bu mãguma-mbáníí
 numúú jmãa mbá xtángoo dí na'ni dí
 makáwíin x̃abu náa a'ká. ¹³Numuu
 dí x̃abu bu tángawíin' ajkiyún kuńúú
 angiyún, xú'kuji-má xángawíin'
 ajkiyún Anulú ndóo dí ma'ni-mbánúu
 numúú. Bu ningawíin' ajkiyún
 ma'nguyun ndóo mãguma-mbáníí
 numúú.

*By gajkuun na'ni-mbõo ka'yoo Anulú,
 na'ni dí míjián'*

¹⁴Angũin', díí lá numuu mú dí
 mbáa x̃abu na'tí dí na'ni-mbõo
 ka'yoo Anulú rá, mú dí sékujmaa dí
 míjián' na'ni. Lá ma'ngoo dí ndóo

na'ni-mbõo ma'ni-kríyaa' xá.

¹⁵Gundxa'wu-míjnála dí mbáa
 dxájulú ndaa xtíñúu magúwúun',
 mangaa-má ndaa dí m̃iku mámbá
 mbi'i, ¹⁶xú'kuji-má mbáa dí ikáan'
 na'túun: <<Míjián' lá gídxúu,
 xú'kuji-má atagúwáan' xtíñáa' dí
 mijka, mangaa-má atasi'su jndu
 mãgi'maa'.>> Mú dí séjxnúu dí
 ndayóo' xá, díí lá gí'doo numuu
 rú'kuji rá. ¹⁷Xú'kuji-má ka'nii mangaa
 bu na'ni-mbõo ka'yoo Anulú, mú dí
 sé'ni dí míjián', ndaa mbá kayuu'-má
 numuu dí na'tí dí na'ni-mbõo
 xú'kuji xá.

¹⁸Mbáa x̃abu mandoo ma'tí:
 <<Ikáán natanj-mbaa', ikúún nanj dí
 míjián'.>> Xóo-má ikúún mãtuyun
 bu'kuji: Atasngájmu' dí natanj-mbaa'
 xtayáa Anulú, muú xátasngájmú' dí
 míjián' natanj. Xóo-má ikúún
 masngajmáa' dí nanj-mbo' jmãa
 majiyun' dí míjián' nanj.

¹⁹Ká natanj-mbaa'-má dí mbáwíí
 Anulú Mekuíí xtáa rá, míjián' tanj
 rú'kuji. Mangiin-má gíñá-xkawíin'
 nunj-mbúún, xú'kuji-má jndu naguíiin
 dí namíñúú.

²⁰Xánindxaa' x̃abu bu sé'yoo
 mbá kayuu'. X̃abu bu na'ni-mbõo,

mú dí sé'ni dí míjián', ndaa numuu mbá kayuu'. Lá nandaa' maṭayaṭa dí numuu rá. ²¹Anulú Mekuíí nítí dí xī'ñúlú Abraám ñajuun' mbáa xabu jmbii, dí náki nijxnáxijí a'diío bu mbi'yuu Isaák, xóo mbá segejjan' náa inuu isí dí karngujxí. ²²Nitayáá rá', dí ni'ni-mboṭ Abraám, jmaṭa dí ni'ni dí míjián', ikaa rú'kuji ni'ni dí ma'ni mbá káxijí kayuu' dí na'ni-mboṭ. ²³Xú'kuji ka'nii nimbánúu dí na'tí náa ajngóo Anulú: <<Abraám ni'ni-mboṭ ka'yoo Anulú Mekuíí, ikaa jngóo Anulú nítí dí xabu jmbii ñajuun'.>> Xú'kuji-má nijuijxná-mbi'íí <<Xabu bu nambáxuju jmaṭa Anulú.>> ²⁴Gikura'ala míjián' rígi: Anulú na'tí dí jmbii xabu bu na'ni dí míjián', ra'káa ndoó jmaṭa majiuyun' dí na'ni-mboṭ.

²⁵Xú'kuji-má ka'nii ni'ni Raáb mangaa, a'gu bu naḡujuṭa-míná'. Anulú Mekuíí nítí dí jmbii jmaṭa numuu dí míjián' ni'ni, numuu dí nisgujuiin xabu bu kaxú'mii dí muñama náa xuajin Jerikó, xú'kuji-má nimbáñúu dí maguún jmba kambaa. ²⁶Xóo-má dí xuyuu' xabu, mú dí ndaa xí' e'ni, rú'kuji kujmaa dí níkáñúu-má. Xú'kuji-má

e'ni dí na'ni-mboṭ xabu mangaa, mú dí sékujmaa dí míjián' na'ni, ndaa-má numuu mbá kayuu' dí na'ni-mboṭ xú'kuji xá.

3

Gí'maa muñawaṭan dí nu'tá

¹Anujin', bu nuni-mbala kuyaa Anulú, maṭxúni dí ma'nindxala mba'áan' xabu bu nusngáa. Numuu dí nduyaa-má mangáan', dí bu nusngáaxu pú gakijí muḡí'níixu ndóo maḡuma-mbáníí numuxu. ²Mbá xúgiáán' naḡawaán' dí nu'tá mba'a nutu. Mú dí mbáa xabu bu nimbá-mí'sú séngawaṭan ndóo na'tí, ikaa xabu bu'kuji wáxijí náa inuu Anulú, xú'kuji-má na'ngoṭ na'tá-ñájun-mina' mbá xabijí.

³Ndóo nuḡídá' xa' ñuu rawuun' mbáa guáyú, a'kuji na'ngulú nujxnáa ma'ga jndu náa-má eyulú, mangaa-má na'ngulú nujxmátrígáa. ⁴Xú'kuji-má ka'nii mbá rguwa' mbaṭa mangaa. Mbá ixí sí'gíí' najka kayóo dí ma'ga náa nandoo xabu bu najka kayóo, skamá ra'ká-táán gakijí e'ni giñáá' dí naku'dunguan' jmbri'ká. ⁵Xú'kuji-má ka'nii rajuyun xabu mangaa, mbá xuwi' sí'gíí' ñajuun', muú pú mbaṭa dí na'ngoṭ na'ni.

įRą'káa táán mbąą xaná naka jmaą mbá sí'gíi' rį'yuu agu! ⁶Dí rajuun xąbu, xóo mbá rį'yuu agu' ka'nii, mangaa-má jndu xóo mbá numbaa' dí kajtíi' wéńúu' dí xkawį' ka'nii. Ikaa rígi ríga náa xąbu, xú'kuį-má na'ni-gachúu mbá xúguíi' xuyuu'. Xú'kuį-má naka jmaą rį'yuu agu' dí nimbá-mí'sú séwíyúu', ikaa-má rú'kuį na'ni dí mba'ya-mínúu' xąbu mbá kámuu mbi'i. ⁷Bu xąbu numbaa' na'ngoó na'ni másíi jndu sáa-má xųjkuįi' bu namanguu': xųjkú-xna', xųjkú' bu nuxmajta-mijná, xú'kuį-má xųjkú' bu kajtiin náa lamáa. ⁸Muú jndu nimbáa xąbu sé'ngoó mańawuun dí rajuun. Xóo-má ka'nii mbá dí xkawį', dí nimbáa xąbu sé'ngoó gáwįjįtuun, xú'kuį-má kajnii' tana xkawį' dí nagudíin xąbu.

⁹Gajmaą rajunlú nagájnuu ajngáa dí nu'ni-mbaą jmaą Anulú Mekuíi, xú'kuį-má ikaa nu'tá-sríguin jmaą xąbu bu niğuma-kumii xóo-má ka'nii kayuu' Anulú. ¹⁰Mbóo-má náa rawuun' xąbu nagájnuu ajngáa dí míjián', xú'kuį-má ikí nagájnuu ajngáa dí xkawį' mangaa. Anguįn', ragí'maa ma'ni xú'kuį. ¹¹Lá mandoo mbóo náa iduu iya', ma'ka iya'

tawun jmaą iya' mi'kuun rá. ¹²Lá mandoo ixuu ígú majxná xndú dí mbi'yuu aseitúná rá, o lá mandoo ajmuu úbá majxná xndú dí mbi'yuu ígú rá. Mańándoo anguįn'. Xú'kuį-má mangaa, mańándoo dí mbóo náa iduu iya', ma'ka iya' brína jmaą iya' tawun.

Ajma náa na'ka dí namańúu xąbu

¹³Mú dí mbáa náa ikáan'la xtáa mbáa bu na'ngoó nandxa'wú-mina' míjián' dí ma'ni, gasngájma dí gamajkuii jmaą majiuun' dí na'ni, xú'kuį-má mańá'ni mba-mina'. ¹⁴Ndoó mú dí ikáan' naxíguála weńúu' xú'kuį-má nuńi wéńúu' ajngáa rá, ragí'maa dí muńi mba-mijną dí namańala, numuu ra'káa dí gajkuun etala. ¹⁵Numuu dí xąbu bu namańúu rú'kuį, ra'káa náa Anulú Mekuíi e'ka, dí náa-má numbaa' rígi ğuma-kumaa jmaą majiuun' gixąą. ¹⁶Numuu dí náa ríga sixígú jmaą náa naríga ajngáa, ikí a'kuį nanguá kúwíin símáa xąbu, xú'kuį-má ndoó dí xkawį' ríga wéńúu'.

¹⁷Xóo-má xąbu bu namańúu dí míjián' dí na'ka náa Anulú rá, xąbu bu'kuį séni' dí xkawį', ségi'duun'

gajmiúú x̣aḅu, míjián' ajkiuún, x̣aḅu
babiin ñajúún'. Xú'kuḷ-má nangawíin'
ajkiuún enḷ bu ngíníi, ndoó dí míjián'
enḷ, séra'wíin x̣aḅu bu muñyuú dí
míjián', xú'kuḷ-má mbájḳu dí gajkuun
nuti. ¹⁸Bu nduyá' dí ka'nii mukuwíin
símáá x̣aḅu náa numbaa' rígi,
nusngúún x̣aḅu dí símáá gákúwíin.
Numuu jndu xóo mbá sígá' dí míjián'
nidu ka'nii, mu dí x̣aḅu bu'kuḷ munḷ
dí nandoo Anulú.

4

Gambajxála gajmiála Anulú Mekuíf

¹Náá lá e'ka dí nuni ajngáa
xú'kuḷ-má dí nugi'dala rá. Náa
awúun-má ajkianla a'kuḷ nagájnuu dí
naniguála nuni, ikaa-má rú'kuḷ na'ni
dí síyóo gá'ni wíi náa ikáan'la. ²Pú
naniguála dí mugua'dáá, muú
sé'ngoo dí makánála. Pú naxíguála
jndu najkuanú dí nuradíin x̣aḅu jmaá
numuu rú'kuḷ, skamá xú'kuḷ,
sé'ngala gú'guanú dí mugua'dáála dí
nandala. Ikaa jngóo nuni ajngáa
xú'kuḷ-má nugi'dala. Sékánála dí
nunda'a, numuu dí sénda'aa Anulú
Mekuíf. ³Xú'kuḷ-má ndóo nunda'ala,
nanguá drígúlá, numuu dí sénda'ala
dí muni jmaá dí míjián'. Nunda'ala
mu dí kaá' muni gadxi-mijnála-má

ikáan'.

⁴X̣aḅu bu sénḷ ndoó dí nandoo
Anulú ñajuanla! Lá séyáala mú dí
maniguála wéñúu' dí ríga náa
numbaa' rígi na'ni dí mu'gua kuyaa
sna' Anulú Mekuíf rá'. Mú dí mbáa
x̣aḅu naniguú' dí ríga náa numbaa'
rígi, nanindxuú x̣aḅu sna' jmaá
Anulú. ⁵Lá nakumala dí ragí'doo
numuu ajngóo Anulú dí naltí dí Xuú'
bu nikunguáan' dí majxtáa náa
ikáan', dí ra'kaa táán nandoo ka'yulú
rá. ⁶Xóo-má dí Anulú Mekuíf rá,
ra'kaa táán dí nambáyulú, numuu dí
míjián' ajkiuun. Ikaa jngóo xígi el'tí
náa ajngóo:

<<Anulú sémbáñúú x̣aḅu bu
nuxujxi-mijná,
ndoó-má x̣aḅu bu nuxruigú-míjná,
pú nambáñúú.>>

⁷Ikaa numuu rú'kuḷ,
guxnajxí-míjná náa ñawúun' Anulú.
Guwajun xa', mu dí ma'ngala
muni-gajmiála gixaa, a'kuḷ dí ikaa
magayúu ma'ga kaníi. ⁸Gambajxála
gajmiálá Anulú, xóo-má ikaa mandoo
mambajxúu jmaá nindxala. Ikáan'la
bu ñajuanla x̣aḅu a'ká, guni'ñáá'

runi dí xkawí!. Xú'kuji-má bu ajma
ajkianla e'ni, gundxa'wu-míjnalá ndoó
dí nandoo Anulú. ⁹Guyaala dí pú
ngíná'la. Gajmála xú'kuji-má
gumbiya!. Dí nundu'wala, ga'nijí dí
numbiya!, xú'kuji-má dí gagi kuwaa,
ga'nijí dí najmála. ¹⁰Guxruígú-míjnalá
náa inuu Xabu Nikijí Mekuíí, xoo-má
ikaa ma'ni dí itaan gí'doo numala.

¹¹Anguin!, maxúta-núma-mijnála.
Bu na'tá-numuu dxájuu, o na'tí dí
ra'kí e'ni ju!, ikaa bu'kuji na'tá-
numuu-má xtángoo xú'kuji-má na'tí
dí ramíjián! mangaa. Mú dí ikáán
naratá dí ra'kí xtángoo, ikaa rú'kuji
na'tí dí ikáán natanj-mina! xoo bu
na'ni-mbánúu, ke xoo dí
matanj-mbáníí dí na'tí náa xtángoo.
¹²Mbáwíí-má ñajuun! bu nijxná
xtángoo, xú'kuji-má ikaa ñajuun! bu
ka'yoo maltí mú dí míjián! o
ramíjián!. Ikaa bu mandoo
ma'ni-kríñaa!, mangaa-má
ma'ni-gámbaan. Xoo-má ikáán rá,
sáá lá ñajuaan! ikáán kumaa! dí
marata dí ra'kí e'ni xabu numbaa!
gajmaa! rá.

Anulú ndalyoo mú dí mukuwaa gájsíí

¹³Gudxawíílna rígi, bu nuta xígi:
<<Mú dí xugui o mú dí gájsíí

mugua mbá náa xuajin, ikí
mukuwaa mbá sigu!, mu'si xú'kuji-má
mugujua, a'kuji dí mu'daa! mbaa
bújkaa.>> ¹⁴Dí ni-má sé'yáá dí
ñajuun! gárigá gájsíí. Numuu dí
ikáán! ñajunlú jndu xoo mbá
rujmbaa! dí mbáxgaá kujmaa, mbá
nachá-má námbá-rigaa. ¹⁵Itaan
míjián! dí xígi gú'tá: <<Mú dí Anulú
nandoo, mukuwaa xú'kuji-má mu'ni
rígi o mu'ni rú'kuji.>> ¹⁶Xoo-má
ikáan!, pú nuxujxí-míjnalá ndoo nuta.
Ikaa dí nuxujxí-míjnalá rú'kuji, pú
ramíjián! enila. ¹⁷Bu namañuu ma'ni
dí míjián!, xú'kuji-má nanguá e'ni,
a'ká-má e'ni xabu bu'kuji.

5

Dí najui'túún xabu bu guá'dáá wéñúu'

¹Gudxawíílna rígi, ikáan'la xabu
bu pú kua'dáá wéñúu!
Gundxa'wá-skála xú'kuji-má
gumbiya-ngínála, numuu pú gakijí dí
na'ka mbya-míníí'la. ²Mbá xúguíí
dí misaan! kua'dáála, nagí'duyu-má
na'ga, xú'kuji-má najka rámbúun
ra'pu ñyu ruxi dí xtíñála. ³Xoo-má
ajuán! mujmu! jmaaajuán! mi'xá dí
kua'dáála, na'ka-má iyoo!. Ikaa rú'kuji
masngájmá'la dí ra'kí ninila,
xú'kuji-má ikaa ma'ni-gámbaa mbá

xúguíí xuyala jndu xóo mbá agu'. Pú n̄ini-majtíí dí kua'dáála, skamá najk̄a rámbá mbi'i dí kuwáán'.

⁴Gudxawíílna ká'nii nandxa'wú-rá'a dí mudaa' x̄abu bu táju'i'n̄i-numíí bu niñajun' náa jmbayala. Dí n̄undx̄a'wu-ra'a x̄abu bu niñajun' bu'kuj, nijkanú ni'dxawuun Anulú bu Gí'doo Mbá Xúguíí' Siek̄i. ⁵Pú misaan' wéñúu' kuwaa ikáan'la náa numbaa' rígi. Xú'kuj-má n̄uni jndu ndíí-má eyala gajmāa bújkāla, mangaa-má n̄uni-manga-mijnála jndu xóo xujkú' bu nachuun mākañúú ka'niáa'. ⁶Ikáan'la n̄ini a'kúún xú'kuj-má n̄ini dí mākañúú x̄abu bu ndaa a'kúún, xóo-má ikiin, ni-má tún̄i dí mun̄i jmāa nindxala.

Ga'ngala ndóo na'ka dí gak̄i

⁷Ikaa jngóo, an̄guin', ga'ngoō ajkianla dí mugua't̄īn jndu ndóo ma'kāa X̄abu Nik̄i Jesukrístó. Guyaala ká'nii na'ni x̄abu bu nañajun' náa kuba', ikaa na'ngoō naḡi't̄uun dí majmāa dí na'du, mangaa-má na'ngoō naḡi't̄uun dí ma'kāa ru'wa. ⁸Xú'kuj-má gí'maa dí ma'ngoō ajkianla dí mugua't̄īn mangáan'. Guwajún xa', numuu dí inu-má ma'kāa X̄abu Nik̄i

Jesukrístó. ⁹An̄guin', māxúni a'kán-míjnála, mu dí māxá'ni a'kánla Anulú. Numuu dí bu ma'ni-mbánúu numala, xtáa-má mijngii náa xkrugua.

¹⁰An̄guin', ḡȳa-rīdala ká'nii niguá'níí x̄abu bu nirawí-jngaā ajngóo Anulú wajiúu'. Gak̄i ndiya-míníí', mangaa-má ni'nguyun mbá xúguíí' rú'kuj. ¹¹Ikáán' ndu'yáá dí pú gagi kúwí̄n bu na'ngoō ajkiuún dí nduya-míníí'. Ikáan'la n̄idxawí̄n jmāa numuu Jób, dí ká'nii ni'ngoō ajkiuun dí ndi'ya-mínúu, xú'kuj-má ndiyaā dí pú mbaā dí nijxnáa Anulú ndáwáá. Bu ñajuun' Anulú, pú míjiáan' xú'kuj-má nangawí̄n' ajkiuun ka'yulú.

¹²An̄guin', im̄ba-má dí gí'doo numuu ñajuun' rígi: māxútá dí nda'yoo Anulú jmāa numuu dí mun̄i o mut̄a, xú'kuj-má māxúxu'dá-míjná jmāa majiuyun' kuba' mangaa, ikaa jngóo jndu nímbá dí rígā māxútajmáa. Ndóo n̄uta <<man̄i>> ḡun̄ila. Ndóo n̄uta <<māxání>> māxúní, mu dí māxájnga-xíñáa'la gá'ni Anulú Mekuíf.

*Gí'doo siekijí dí mutá-káñíí Anulú jmaḡ
mbá kañii' ajkiunlú*

¹³Mú dí mbáa dí ikáan'la, xtáa gajmá, ga'tá-káñúu Anulú. Mú dí mbáa dí ikáan'la, nadxuu, ga'ni ajmúú inuu Anulú. ¹⁴Mú dí mbáa dí ikáan'la, nandoo káñúu, gandxa'wúún xabü wanii bü kuya-edxuún bü naḡimbíin, mu dí muta-káñíí Anulú jmaḡ numuu, xú'kuj-má jmaḡ mbi'yuu Anulú muxtajmaa sífí. ¹⁵Ndóo muta-káñíí Anulú jmaḡ mbá kañii' ajkiuún, Anulú ma'ni dí maḡriḡuúí bü nandoo káñúu. Mú dí ni'ni a'ká xá, Anulú ma'ni mbaḡ ajkiuun ka'yoo. ¹⁶Ikaa jngóo gūni-majpúu a'kánla náa mámbáa sáa ikáan'la, xú'kuj-má gūta-káñíí Anulú jmaḡ numala, mu dí ma'niḡi ajkiānla. Sajkuun dí na'ni mbáa xabü bü xtáa xóo-má nandoo Anulú, pú gí'doo siekijí dí nayambáá.

¹⁷Elíyás ñajuun' mbáa xabü numbaa' xóo-má ikáan' xígí. Skamá xú'kuj, ikaa ni'tá-káñúu Anulú dí maḡáxnúu ru'wa, a'kuj naḡuá nijxnúu ru'wa mbá ajsú sigu' tiku náa numbaa'. ¹⁸Ndóo ni'tá-káñúu bujúu' Anulú, a'kuj dí Anulú ni'ni dí maḡxnáḡ bujúu' ru'wa, xú'kuj-má nirígáḡ bujúu' dí najmaḡ náa inuu

kuḡa'.

¹⁹Anguḡn', mú dí mbáa dí ikáan'la ni'ni kaní-mina' náa kambaḡ dí gajkuun, xú'kuj-má imbaḡ najxnáḡ' siekijí dí maḡangáḡ, ²⁰gaḡiḡa' edxala dí xabü bü na'ni dí maḡangáḡ náa kambaḡ dí gajkuun mbáa xabü a'ká, maḡuma-kríyaa' dí xákáñúu xabü a'ká bu'kuj, xú'kuj-má maḡudijí mbá xúguíí' a'kúun.